

DH: Forslag til forenkling af reglerne om tabt arbejdsfortjeneste

Børn med handicap skal som udgangspunkt inkluderes i det omgivende samfund. Når børn på grund af deres funktionsnedsættelse har brug for at blive passet i hjemmet helt eller delvis, er forsørgere berettiget til at få tabt arbejdsfortjeneste efter servicelovens § 42 for at passe barnet. Der er også tilfælde, hvor det på grund af barnets funktionsnedsættelse er nødvendigt, at en forælder er til stede under en hospitalsindlæggelse eller til fx at assistere barnet i skole eller dagtilbud grundet funktionsnedsættelsen.

Tabt arbejdsfortjeneste er en af de ydelser i serviceloven, hvor der er flest klager og en af de højeste omgørelsesprocenter. Både familier og kommuner oplever, at der stilles krav om omfattende dokumentation i sagsbehandlingen og til tider en kompleks udregning, der også medfører lange sagsbehandlingstider. Samtidig udgør sektoransvarsprincippet en udfordring, da det ofte medfører uenighed om, hvorvidt dagtilbud, skole eller hospital kan og skal tilbyde den rette støtte og derved, hvad der er det rette tilbud til barnet. Det skaber ustabilitet og ofte mistillid i sagsbehandlingen for familier, der i forvejen står i en sårbar situation. Derudover gør det nuværende krav om betydelig og varig funktionsnedsættelse i målgruppebeskrivelsen det sværere for forældre til børn med ufrivilligt fravær fra skole og dagtilbud, der har psykiske problemstillinger som angst og depression at opnå tabt arbejdsfortjeneste.

På den baggrund foreslår DH følgende fem tiltag med det formål at skabe en væsentlig mindre bureaukratisk tildeling af tabt arbejdsfortjeneste, understøtte ro og stabilitet for familierne med fokus på barnets tarv samt bidrage til et mere tillidsfuldt samarbejde mellem familie og kommune:

1. Midlertidig funktionsnedsættelse del af målgruppen
2. Afklarende forløb med handleplan, koordineringsmøde og fast kontaktperson
3. Enklere beregning af tabt arbejdsfortjeneste og sidestillet med lønindkomst
4. Nedsættelse af tabt arbejdsfortjeneste skal bero på Tro- og loveerklæring
5. Hjælp tilbage på arbejdsmarkedet

I 2021 modtog 15.222 personer tabt arbejdsfortjeneste. Der er sket en væsentlig stigning i tildelingen af tabt arbejdsfortjeneste. I 2021 blev der anvendt 1,62 mia. kr. på tabt arbejdsfortjeneste. Det er en stigning på ca. 0,61 mia. kr. siden 2017.¹ Modtagere af tabt arbejdsfortjeneste får i gennemsnit 17.000 kr. om måneden. Det er især forældre til børn/unge med autisme, ADHD, udviklingshandicap eller angst, der får tabt arbejdsfortjeneste.²

¹ <https://www.statistikbanken.dk/KY051>

² <https://sm.dk/Media/637874159457246323/Socialpolitisk%20Redeg%c3%b8relse%202021.pdf>

Problem: Behov for præcisering af målgruppe, omfattende fejl i sagsbehandlingen, udfordringer med sektoransvaret og overgang til arbejdsmarkedet

Målgruppen tager ikke højde for midlertidig funktionsnedsættelse såsom fx angst, depression

Børn med midlertidige psykiske problemstillinger som fx angst eller depressioner er i dag ikke en klar del af målgruppen. En stor del af denne målgruppe kan dog i en kortere eller længere periode have ufrivilligt fravær fra skole eller dagtilbud, hvorfor der er et akut pasningsbehov i trygge rammer. Det betyder, at forældre finder på alternative løsninger for at passe deres barn, som ofte indebærer forældres sygemeldinger. Her kan der være behov for at kompensere forældre for tabt arbejdsfortjeneste for, at de kan være der for barnet og forebygge at barnets psykiske tilstand forværres. Ankestyrelsen har den 14. december 2022 offentliggjort en ny principmeddelelse om målgruppen for tabt arbejdsfortjeneste. Principmeddelelsen fastslår, at en forsøger ikke er berettiget til tabt arbejdsfortjeneste, hvis barnets behov kan afhjælpes inden for kortere tid. Der kan derfor ikke ydes tabt arbejdsfortjeneste til forsørgere ved akut behov til fx børn med ufrivilligt skolefravær pga. psykiske problemstillinger.³

Fejl i sagsbehandlingen

Tabt arbejdsfortjeneste er en af de ydelser efter serviceloven, hvor der er flest klager, ca. 800-1000 om året. Omgørelsesprocenten var i 2021 på 43,4 % og har tidligere været oppe på 60 %.⁴ Tabt arbejdsfortjeneste udgør sammen med dækning af merudgiftsydelser ca. ¼ af de omgjorte sager til familier til børn med handicap.^{5 6} Selve ansøgningsprocessen volder forældrene problemer. Det giver sig bl.a. til udtryk i, at 1/3 af henvendelserne til Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet (DUKH) handler om tabt arbejdsfortjeneste.^{7 8} Det er særligt dokumentation og oplysning af sagen, herunder dokumentation af barnets behov, samt beregning af ydelsen, der volder kommunerne problemer.⁹ Det er forskelligt, hvordan kommunerne griber beregningen an, men det er fælles for kommunerne, at de bruger en del tid på beregningen ved at indhente tidligere lønsedler mv., og at det er særligt komplekst i forhold til fx selvstændige. Derudover bruges der også en del tid på at beregne de sparede udgifter, der skal trækkes fra som fx transport til skole og arbejde, institutionsplads, fritidstilbud mv.

Ankestyrelsens praksisundersøgelse af kommunernes bevilling af tabt arbejdsfortjeneste fra foråret 2022 viser, at kommunerne i 17 ud af 42 sager ikke har foretaget en udmåling af tabt arbejdsfortjeneste i overensstemmelse med regler og praksis. Og at kommunerne i yderligere 10 ud af 42 sager har foretaget en udmåling af tabt arbejdsfortjeneste, hvor *en del af* afgørelsen ikke er i overensstemmelse med regler og praksis.¹⁰ Ankestyrelsen erfarer, at det særligt er inddragelsen af tilstrækkelig dokumentation af, hvornår en forsørgers indtægtstab er konsekvens af barnets funktionsnedsættelse (dvs. afdækningen af barnets behov), og hvornår barnet har et pasningsbehov i forhold til den pågældendes arbejdstider, der er problematisk. Derudover mangler der ofte socialfaglig viden, hvilket bidrager til en langsommere sagsbehandling og oftere forkert afgørelse.¹¹

³ <https://ast.dk/afgorelser/principafgorelser/find-principafgorelse#/a/108003eb-a104-4aae-8565-50cdf2130504>

⁴ <https://ast.dk/tal-og-statistik-app/>

⁵ <https://www.kl.dk/kommunale-opgaver/socialomraadet/retssikkerhed/fejl-i-handicapsager/>

⁶ Når Ankestyrelsen omgør en klagesag, betyder det, at sagen bliver ændret, omgjort eller hjemvist til kommunen til fornyet behandling.

⁷ DUKH yder gratis uvildig rådgivning og vejledning i sager om hjælp til personer med nedsat fysisk eller psykisk funktionsniveau.

⁸ <https://www.dukh.dk/Guides-og-Praksisnyt/@17/Praksisnyt-01---Tabt-arbejdsfortjeneste>

⁹ <https://ast.dk/publikationer/ny-praksisundersogelse-om-udmaling-af-tabt-arbejdsfortjeneste-1>

¹⁰ [file:///C:/Users/lkb_dh/Downloads/Hovedrapport%20-%20praksisunders%C3%B8gelse%20om%20udm%C3%A5ling%20af%20tabt%20arbejdsfortjeneste%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/lkb_dh/Downloads/Hovedrapport%20-%20praksisunders%C3%B8gelse%20om%20udm%C3%A5ling%20af%20tabt%20arbejdsfortjeneste%20(1).pdf)

¹¹ <https://justitia-int.org/problemerne-med-kommunernes-sagsbehandlingstid/>

Udfordringer med sektoransvarsprincippet

Hvis et barn ikke kan deltage i dagtilbud, skole eller fritidsordning på grund af sin funktionsnedsættelse kan kommunen være forpligtet til at yde tabt arbejdsfortjeneste. Men det sker ofte, at kommuner afslår at dække tabt arbejdsfortjeneste med henvisning til sektoransvarsprincippet om, at dagtilbud, skole eller fritidsordning skal kunne rumme barnet. Dette på trods af, at kommunen ikke nødvendigvis kan give afslag med henvisning til sektoransvarsprincippet.¹² Ofte vurderes det, om tilbuddet kan rumme barnet, men ikke om barnet kan rumme tilbuddet på daværende tidspunkt. Derved vægtes tilbuddets vurdering samt det generelle sektoransvarsprincip højere end forældrenes vurdering af barnets trivsel og behov. Der er ligeledes udfordringer fx i forhold til bevisbyrden, når barnet afreagerer i hjemmet efter en lang dag med mistrivsel i tilbuddet.

I forhold til sundhedssektoren opstår udfordringerne i at definere om, der er tale om et egentligt *behandlingsbehov* eller hjælp til at tilgodese et *behov for pasning* af barnet på grund af funktionsnedsættelsen under den pågældende behandling eller indlæggelse. Hvis der er tale om et egentligt behandlingsbehov, skal hjælpen bevilges af sundhedssektoren, mens pasning af barnet under et kortere hospitalsbesøg eller længere indlæggelse skal bevilges af kommunen i form af tabt arbejdsfortjeneste med henblik på at give barnet nærvær og omsorg fra forældrene¹³.

Lang og uoverskuelig ansøgningsproces skaber usikkerhed og stress hos forældrene

I en allerede sårbar situation som forældre til et barn med handicap, skaber den lange og til tider uoverskuelige ansøgningsproces om tabt arbejdsfortjeneste unødvendig stress i hverdagen. ADHD-foreningen og Landsforeningen Autisme fortæller om daglige henvendelser fra forældre, der er på vej til eller allerede har fået stress på grund af ansøgningsprocessen eller klageprocessen over en afgørelse. Det øgede pres og stress forstærkes af, at det handler om forældrenes forsørgelsesgrundlag. Ligeledes oplever DUKH, at forældre ofte efterspørger råd om fokus i deres ansøgning, inden de har henvendt sig til kommunen, fordi de frygter at lave fejl i deres ansøgning.

Nedsættelse af tid uden varsling

Tabt arbejdsfortjeneste er som hovedregel en løbende ydelse, der ikke er tidsbegrænset med mindre, der er truffet en aftale herom med modtageren af ydelsen. Det er bl.a. slået fast i principafgørelse C-24-08. Men mange oplever desværre, at kommunen uvarslet reducerer i timetallet på grund af et mindsket pasningsbehov. En tendens der bekræftes af DUKH. Det kan fx være i tilfælde, hvor et nyt specialtilbud medfører, at barnet nu kan være to timer mere i skolen om ugen. Nedsættelse af timeantal kan ske uden varsling og uden, at kommunen har kontaktet forældrene eller lavet en opfølgning om barnets behov. En pludselig reduktion af forsørgelsesgrundlaget kan medføre unødigt stress hos forældrene.

Hvis behovet for tabt arbejdsfortjeneste helt ophører, skal kommune varsle modtageren af tabt arbejdsfortjeneste herom 14 uger inden ophør af udbetaling.¹⁴

Overgang til arbejdsmarkedet

Tabt arbejdsfortjeneste er som udgangspunkt en løbende ydelse, som ikke kan tidsbegrænses, medmindre kommunen og forsørgeren har lavet en aftale herom. Tabt arbejdsfortjeneste ophører automatisk, hvis barnet flytter hjemmefra eller fylder 18 år. I de tilfælde, hvor forsørgeren har modtaget tabt arbejdsfortjeneste i flere år, kan vedkommende være kommet langt fra arbejdsmarkedet og har brug for hjælp til at komme tilbage på arbejdsmarkedet og genvinde eller opbygge kompetencer.

¹² <https://ast.dk/social/artikler/hjaelp-til-handicappede-og-aeldre/tabt-arbejdsfortjeneste-og-sektoransvar-2013-hvad-gaelder> Se også afsnit om sektoransvar nedenfor

¹³ <https://ast.dk/social/artikler/hjaelp-til-handicappede-og-aeldre/tabt-arbejdsfortjeneste-og-sektoransvar-2013-hvad-gaelder> (s. 14)

¹⁴ <https://ast.dk/for-borgere-med-en-klagesag/sadan-behandler-vi-din-sag/varslingsordning-i-serviceloven>

DH's løsningsforslag: Tidlig, forebyggende og helhedsorienteret indsats

Nedenfor er skitseret DH's forslag til at afbureaukratisere reglerne om tabt arbejdsfortjeneste med fokus på at understøtte familiens samlede livssituation herunder barnets tarv, mindske dokumentationskravet og derved styrke et tillidsfuldt møde mellem forældre og visiterende myndighed samt sikre borgerens retssikkerhed. Forslagene tager afsæt i, at formålet med tabt arbejdsfortjeneste er de samme som i dag.

Børn med midlertidige funktionsnedsættelser del af målgruppen

DH foreslår, at målgruppen for tabt arbejdsfortjeneste præciseres til også at rumme forsørgere til børn med midlertidige funktionsnedsættelser. Det indebærer, at forudsætningen for at modtage tabt arbejdsfortjeneste tilpasses ved at indskrive midlertidig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne og tre forudsætninger for at være berettiget til tabt arbejdsfortjeneste derved komme til at lyde:

- Barnet skal have en betydelig og varig eller *midlertidig* nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller en indgribende kronisk eller langvarig lidelse.
- Det skal være en nødvendig konsekvens af den nedsatte funktionsevne eller lidelse, at barnet passes i hjemmet.
- Det skal være mest hensigtsmæssigt, at det er en pårørende, der passer barnet. Og at forsørgeren helt eller delvis har måttet ophøre med sin beskæftigelse for at passe barnet eller ikke kan påtage sig beskæftigelse, fordi man passer sit barn med handicap.

Afklarende forløb med handleplan, koordineringsmøde og fast kontaktperson

DH foreslår, at der indføres et afklarende forløb med compensation for tabt arbejdsfortjeneste i op til tre måneder. Det afklarende forløb kan tildeles forældre til børn med funktionsnedsættelse, der helt eller delvist ikke deltager i dagtilbud, grundskole og/eller fritidstilbud. Det kan også tildeles forældre til børn, der i en kortere periode er indlagt på hospitalet. Det afklarende forløb har til formål at mindske bureaukratiet i kommunerne og give familien ro på, mens der lægges en handleplan for, hvad der skal ske efter de tre måneder med fokus på barnets trivsel og behov, herunder timetal for tabt arbejdsfortjeneste i perioden efter afklaringsforløbet. Forløbet fortsættes hvis der ikke er kommet en afklaring på barnets situation, eller der ikke er indgået en aftale og lavet en handleplan.

Forløbet tildeles på baggrund af en Tro og love-erklæring om nødvendigheden af forsørgerens pasning eller tilstedeværelse for barnet i arbejdstiden, og at forælderen ikke varetager et arbejde i det pågældende tidsrum. Det er ikke et krav for at tildele tabt arbejdsfortjeneste, at barnet har fået en dokumenteret diagnose efter et længere udredningsforløb. Kommunen skal derfor bruge den dokumentation, der eksisterer om barnet. Det er derfor ikke nødvendigt at indhente lægelig dokumentation for at kunne iværksætte det afklarende forløb.

Forløbet vil bidrage til en forebyggende og inddragende indsats samt øget fleksibilitet for familier, som står i en sårbar og usikker situation. Det vil samtidig bidrage til at mindske de omfattende krav til dokumentation. For nogle familier vil de tre måneder være tilstrækkelig til, at der er fundet en anden løsning, fx at barnet er startet i en specialskole, der er fundet en passende løsning i grundskolen, eller der er fundet et alternativ til, at det er en forælder, der passer barnet. For andre vil det afklarende forløb kunne bruges til at sammensætte en helhedsorienteret indsats for barnet, hvor forsørgeren modtager tabt arbejdsfortjeneste.

Det skal som udgangspunkt være muligt at få bevilliget afklaringsforløbet én gang med mindre, at der er tale om særlige tilfælde, hvor barnet står i en helt ny uafklaret situation.

Tværfagligt koordineringsmøde samt fast kontaktperson

DH foreslår, at det er et krav til det afklarende forløb, at der inden for 2-3 uger af forløbet etableres et tværfagligt koordinerende sættemøde mellem relevante fagpersoner som fx sagsbehandler, dagtilbud, skole, PPR, egen læge og forældre med henblik på at afklare barnets behov og situation samt sikre relevant vidensdeling og koordination i et fremtidigt samarbejde. På mødet udpeges en fast koordinerende kontaktperson for familien for at sikre kontinuitet og overblik i sagsforløbet. Tiltaget vil bidrage til, at der ydes en helhedsorienteret indsats og samtidig imødekomme sektoransvarsproblematikken.

Guide til sagsoplysning i det afklarende forløb

DH foreslår, at der udarbejdes en guide over dokumentationskravene til for at få sagen tilstrækkeligt oplyst til brug i det afklarende forløb. Uanset at hver sag er forskellig, er der brug for en guideliste over, hvilke sagsoplysninger og dokumentationskilder, der er nødvendige for at oplyse sagen tilstrækkelig. Formålet med guiden er at få lavet et samlet overblik for både sagsbehandler og forsøger over, hvilke sagsoplysninger der skal indhentes og på baggrund heraf samarbejde om at tilvejebringe de oplysninger i det afklarende forløb. Samtidig har DH forslag til at mindske dokumentationskravet om beregningsgrundlaget (se nedenfor), ligesom det afklarende forløb har til formål hurtigere og i samarbejde på tværs af sektorer at afdække barnets behov.

Afklaringsforløbet vurderes ikke at øge søgning på tabt arbejdsfortjeneste

DH mener ikke, at afklaringsforløbet vil bidrage til øget søgning om tabt arbejdsfortjeneste. Det er vores erfaring, at forældre ser tabt arbejdsfortjeneste som en nødløsning, da de ønsker, at deres barn så vidt muligt er inkluderet i dagtilbud, grundskolen mv., og de selv ønsker at være tilknyttet arbejdsmarkedet. Endvidere er der et loft på tabt arbejdsfortjeneste på 34.055¹⁵ kr. (2023 sats), og det vil derfor i flere tilfælde medføre en reduktion af indkomst.¹⁶ Samtidig mener DH, at afklaringsforløbet vil bidrage til en hurtigere, smidigere og mere helhedsorienteret indsats, der har fokus på, hvordan barnet hjælpes bedst muligt, herunder afklaring af barnets mulighed for deltagelse i dagtilbud, skole mv.

Enklere beregning og sidestilling af tabt arbejdsfortjeneste med lønindkomst

DH foreslår, at der indføres en enklere beregning af tabt arbejdsfortjeneste, hvor den fastlægges ud fra forsørgerens årsindkomst året før. Det gælder også for selvstændige. I dag udregnes tabt arbejdsfortjeneste på baggrund af forsørgerens lønsedler de seneste tre måneder og en mere kompleks beregning for selvstændige. DH foreslår desuden, at kommunerne ikke skal fratække forsørgerens besparelser i forbindelse med den ændrede livssituation, ud over at fratække besparelsen på en dagtilbudsplads og/eller skolepenge til evt. privatskole. Derved skal kommunerne ikke bruge ressourcer på komplekse beregninger for småbeløb.

Endvidere foreslår DH, at tabt arbejdsfortjeneste sidestilles med lønindkomst. Det indebærer blandt andet, at modtagere af tabt arbejdsfortjeneste på lige vilkår med lønmodtagere kan være med i en A-kasse og opnå ret til dagpenge og supplerende dagpenge. Ligesom modtagerne har ret til ferie, og der indbetales pension. Derudover vil muligheden for at opnå retten til dagpenge og supplerende dagpenge bidrage til at løse udfordringen, når tabt arbejdsfortjeneste reduceres med få timer, som ikke er realistisk for forsørgeren at indhente med arbejdstimer. Samtidig bevares §43 i service-loven som giver modtagere af tabt arbejdsfortjeneste ret til en supplerende ydelse svarende til højeste dagpengesats i tre måneder, hvis de bliver ledige fra et supplerende deltidsarbejde.

¹⁵ <https://sm.dk/lovstof/satser-paa-socialomraadet/satser-paa-socialomraadet-for-2023/boern-og-unge>

¹⁶ <https://sm.dk/publikationer/2020/jan/socialpolitisk-redegoerelse-2019>

Regulering af timetal for tabt arbejdsfortjeneste skal bero på Tro- og loveerklæring

DH foreslår, at tildeling af tabt arbejdsfortjeneste, således at regulering af timetal af tabt arbejdsfortjeneste skal bero på en Tro- og loveerklæring. Det betyder, at det er forældrenes ansvar at orientere den visiterende myndighed, hvis barnets behov ændrer sig, og det får betydning for behovet for antallet af timer forsørgeren modtager tabt arbejdsfortjeneste. Nedsættes timetallet, skal det aftales 14 uger forud for ikrafttrædelse. Det vil bidrage til en forberedelsestid for forældrene, der gør det muligt at finde arbejde i det pågældende antal timer eller finde en anden løsning, ligesom det vil bidrage til ro for familien.

Modtager af tabt arbejdsfortjeneste hjælpes tilbage på arbejdsmarkedet

DH foreslår, at forsørgere på tabt arbejdsfortjeneste, der har været længe væk fra arbejdsmarkedet, skal have en særlig indsats i forhold til at kunne vende tilbage til arbejdsmarkedet. Indsatsen skal iværksættes i så god tid som muligt, hvis man kender tidspunktet for ophøret eller ved en eventuel nedtrapning til færre timer. Indsatsen skal laves i et samarbejde mellem socialforvaltningen og jobcentret og være individuelt tilrettelagt, så den imødeser forsørgerens behov for fx opkvalificering, brancheskift mv. Er der tale om forsørgere med ældre børn, skal der være krav om, at der aftales en plan for overgangen til arbejdsmarkedet samtidig med, at der påbegyndes planen for barnets overgang til voksenbestemmelserne i serviceloven i barnets fyldte 16. år.

Hjælpen tilbage på arbejdsmarkedet har til formål at sikre og skabe tryghed hos modtageren af tabt arbejdsfortjeneste om forsørgelsesgrundlaget. Ligeledes skaber det fleksibilitet i forhold til ændringer af barnets behov for pasning samt støtten til at komme så småt tilbage på arbejdsmarkedet, når muligheden opstår.

Fakta: Tabt arbejdsfortjeneste efter servicelovens § 42

Formålet med tabt arbejdsfortjeneste

Formålet med dækning af tabt arbejdsfortjeneste er at medvirke til at:

- Børn med handicap kan forblive i familien og dermed undgå anbringelse på institutioner e.l., hvis hensynet til barnets tarv nødvendiggør dette.
- Familien kan leve så normalt som muligt på trods af og med barnets nedsatte funktionsevne eller den kroniske/langvarige lidelse.
- Hindre at barnets nedsatte funktionsevne eller kroniske/langvarige lidelse forværres eller får andre og mere alvorlige følger.

Forudsætning for at modtage tabt arbejdsfortjeneste

Der skal være opfyldt følgende tre forhold for at være berettiget til tabt arbejdsfortjeneste:

- Barnet skal have en betydelig og varig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller en indgribende kronisk eller langvarig lidelse.
- Det skal være en nødvendig konsekvens af den nedsatte funktionsevne eller lidelse, at barnet passes i hjemmet.
- Det skal være mest hensigtsmæssigt, at det er en pårørende, der passer barnet. Og at forsørgeren helt eller delvis har måttet ophøre med sin beskæftigelse for at passe barnet eller ikke kan påtage sig beskæftigelse, fordi man passer sit barn med handicap.

Udmøntning af ydelsen

Tabt arbejdsfortjeneste kan ydes som kompensation for nogle timer om ugen og fuldtid. Det er som udgangspunkt en løbende ydelse, der ikke er tidsbegrænset, medmindre der er indgået aftale herom med modtageren. Ydelsen kan tildeles frem til barnet bliver 18 år. Udbetalingen ophører 14 uger efter, at betingelserne for udbetalingen ikke længere er til

stede, medmindre der er aftalt en afgrænset periode, eller den pågældende er kommet i job.¹⁷ Tabt arbejdsfortjeneste beregnes ud fra ens tidligere indtægt med et loft på 34.055 kr. om måneden (2023 takst). Det er muligt at tage Tabt arbejdsfortjeneste med til midlertidige ophold i udlandet.¹⁸

Sektoransvar

Sektoransvarsprincippet indebærer, at den offentlige sektor, der har ansvaret for en ydelse, også er ansvarlig for, at den pågældende ydelse er tilgængelig for mennesker med funktionsnedsættelse. Derfor er det folkeskolens ansvar at yde støtte til alle børn i skole og skolefritidsordning, også børn med funktionsnedsættelse, også i ferieperioder. Det indebærer, at hvis et barn ikke er i skole, fordi skolen ikke stiller de nødvendige ressourcer til rådighed, skal pasningen af barnet ikke bevilges efter servicelovens regler om tabt arbejdsfortjeneste. Men sektoransvarsprincippet ændrer ikke på, at der kan være situationer, hvor barnet ikke kan rumme at være i skole eller skolefritidsordning på trods af, at skolen stiller de nødvendige ressourcer til rådighed. Derfor kan reglerne om tabt arbejdsfortjeneste bruges i situationer, hvor:

- Der er behov for, at barnet bliver passet i hjemmet, fordi barnet ikke kommer i skole.
- Der er behov for, at barnet bliver hentet tidligere.
- Barnets forældre skal være til stede i skolen sammen med barnet i større eller mindre omfang.¹⁹

Økonomiske vurdering af forslaget

Forslaget skønnes at medføre en umiddelbar øget udgift for kommunerne i størrelsesordenen 50 mio. kr. årligt. Omkostningen skyldes bl.a. forøgede udgifter i form af støtte til flere forsørgere til børn med midlertidige psykiske problemstillinger. Forslaget skønnes dog også at bidrage med kommunale besparelser i form af en betydeligt mindre bureaukratisk sagsbehandling og administration. Samtidig vil det indledende afklarende forløb bidrage til forebyggelse og bedre trivsel for børn og forældre og for nogle en hurtigere afklaring af en anden løsning. Det forebygger derfor afledte kommunale udgifter til familier i mistrivsel.

Beregningerne er lavet på baggrund af tal fra Benchmarkingenheden "Udviklingstendenser i forhold til børn og unge med psykiatriske diagnoser, august 2020", Vives rapport "Uddannelsesresultater og -mønstre for børn og unge med funktionsnedsættelser, 2020", statistikbanken.dk KY050 samt egne beregninger.²⁰

Politisk relevans: Rigsrevisionens kritik af forvaltningen af handicapområdet

I foråret 2022 har Rigsrevisionen rejst kritik af forvaltningen af handicapområdet. Af det daværende Social- og ældreministeriets svar på kritikken fremgår, at ministeriet blandt andet vil undersøge dokumentationskravene for dækning af tabt arbejdsfortjeneste. Derfor er det sandsynligt, at den nuværende Social- og boligminister vil komme med forslag til at mindske dokumentationskravene. Derudover vil DH's løsningsforslag bidrage til den efterspurgte afbureaukratisering af den offentlige velfærd.

Samtidig vil en smidigere og enklere sagsbehandling støtte familier med børn i mistrivsel til hurtigere og nemmere at opnå en stabil situation, der vil bidrage til at forebygge og mindske stress i familien og styrke fokus på barnets trivsel.

¹⁷ <https://sm.dk/arbejdsmraader/handicap/oekonomisk-stoette/tabt-arbejdsfortjeneste>

¹⁸ ditto

¹⁹ ditto

²⁰ <https://simb.dk/media/38274/hovedrapporten-udviklingstendenser-i-forhold-til-boern-og-unge-med-psykiatriske-diagnoser.pdf>

<https://www.vive.dk/media/pure/15314/4580959>